

Veelgeliefden,

vandaag staat een overspelige vrouw centraal. Bij de overweging van deze tekst kunnen we de verschillende personages langsgaan en ons daaraan spiegelen.

Allereerst zijn daar de schriftgeleerden en Farizeeën. Zij gebruikten het leed van een ander om hun eigen doel te bereiken. Misschien speelde er zelfs leedvermaak mee. Sommige mensen verkneukelen zich bij de fouten en zonden van een ander, Misschien voelden ze zich daar prettig bij met de gedachte “zo slecht ben ik nog niet”. De Farizeeën voelden zich verheven boven het volk: *dat volk dat de Wet niet kent, vervloekt zijn ze.* (7,49) Waarom hadden ze niet eerder, geheel volgens de Wet, medelijden met deze vrouw? En ze gebruikten de vrouw om Jezus schaakmat te zetten. Ze hoefden Hem niet meer op de proef te stellen, omdat ze ‘wisten’ dat Hij verkeerd was. En hoe kon Hij zich uit deze situatie redden? Hield Hij zich niet aan de Wet, dan konden ze Hem daarvan beschuldigen. Hield Hij zich wel aan de Wet, dan zou Hij de sympathie van het volk verspillen. Ze gebruikten de Wet als een stok om daarmee de vrouw en Jezus te slaan! Toen ze een voor een weggingen, was dit een teken dat ze het begrepen hadden en zich bekeerden? Of toch eerder een doodzwingen omdat hun opzet mislukt was?

Dan stond de vrouw centraal die misbruikt werd om Jezus vast te zetten. Zij werd behandeld als een object, een soort nummer, een argument, niet als mens. Naast de schaamte die ze ondervonden had toen ze betrappt werd, werd ze nu nog eens in het openbaar te kijk gezet. En in hoeverre was ze schuldig? In een maatschappij waar mannen de overhand hebben, krijgt de vrouw al snel de schuld voor wat de man doet. Waar was die man trouwens? Waar was haar eigen man? Hoe dan ook: zij stond beschaamd en schuldig in het midden.

Vervolgens is er Jezus. Hij voelt wel medelijden. Hij is gekomen om zondaars te redden. Niet de gezonden hebben een dokter nodig, maar hoe gezond zijn de Farizeeën? (9,41!) Geen oordeel en nog minder een veroordeling. *De Vader oordeelt niemand, maar heeft het oordeel geheel in handen van de Zoon gelegd.* (5,22) *Oordeelt niet naar het uiterlijke, maar velst een rechtvaardig oordeel.* (7,24) *Gij oordeelt naar het aardse, maar Ik oordeel niemand.* (8,15) *Tot een oordeel ben Ik in deze wereld gekomen, opdat de niet-zienden zouden zien en de zienden blind worden.* (9,39) *Ik ben niet gekomen om de wereld te veroordelen, maar om de wereld te redden.* (12,47)

Opvallend dat er niets over de reactie van het volk gezegd wordt. Het was aanwezig want Hij onderrichtte het volk, dat zich waarschijnlijk nieuwsgierig rond Jezus verzameld had. Misschien hadden de Farizeeën met opzet dit moment gekozen om Hem vast te zetten. Waarschijnlijk was er nog veel meer volk bij komen te staan om te zien hoe dit zou aflopen. In onze tijd spreken we wel van rampentoerisme: kijken naar de rampen en het ongeluk dat andere mensen treft.

Tenslotte: nu pas valt het op dat de eigenlijke leerlingen, de apostelen, hier en in hoofdstuk zeven volledig ontbreken. Pas in 9,2 horen we weer iets van hen.

Wie is de vrouw die hier in hun midden stond, terwijl de rechtsgeleerden haar beschuldigen? Is het niet het volk zelf dat door de profeten zo vaak beschuldigd is van hoererij? De persoon met wie zij overspel had gepleegd ontbreekt geheel, want het gaat in deze rechtszaak om degene tegen wie de vrouw gezondigd heeft.

Het volk heeft tegen God gezondigd en wordt door de Wet gedagvaard. Hoe zal God zelf oordelen: volgens de Wet of volgens het medelijden? Jezus antwoordt namens God: Laat de behoeders van de Wet eerst eens naar zichzelf kijken. Jakobus immers schrijft: *Wie de hele wet onderhoudt maar op één punt struikelt, die staat schuldig ten opzichte van het geheel.* (Jak. 2,10)

Wie zonder zonden is. Letterlijk: niet-zondig. Misschien enkelvoud zoals in 1,29: *zie het Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt.* Om welke zonde gaat het? Verwijst sint Jan hier niet naar de zonde bij uitstek: tegen de liefde en het geloof?

Jezus boog zich neer en schreef met zijn vinger op de grond. En na zijn antwoord boog Hij opnieuw en schreef weer op de grond. Vele generaties hebben zich afgevraagd wat Jezus schreef, maar misschien is het gebaar belangrijker. Hij boog in nederigheid zoals Hij afgedaald is naar de aarde door de Menswording. Hij, het Woord, schrijft op de

grond, in de aarde omdat ze weigeren te horen. Als ze niet luisteren met de oren, misschien kan zijn zwijgend gebaar dan spreken? Hij is neergedaald in het menselijke en aardse bestaan en schrijft in de wereld. Maar dan richt Hij zich op om te spreken.

Niemand. De spanning viel gedeeltelijk van haar af, maar ze vroeg zich nog af wat Jezus zou gaan doen. Niemand, ook Jezus niet. Maar zondig niet meer. *God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gezonden om de wereld te oordelen, maar opdat de wereld door Hem zou worden gered. Wie in Hem gelooft, wordt niet geoordeeld, maar wie niet gelooft, is al veroordeeld.* (3,17-18) Geloofde de vrouw in Hem?

Zijn het niet vaak de vromen die zich beroepen op de Wet, op voorschriften en regels, ook binnen de Kerk. Ze verharden hun hart en denken dat het godsvrucht is en ze weten precies wat God en Christus denken en vragen. Gods Wil hebben ze in pacht. Maar ze vergeten de liefde en barmhartigheid. De 'vrome' vraagt rechtvaardigheid en vergeet de genade en vergeving. Jezus leert ons duidelijk: oordeel nooit over anderen.